

TEATRUL NAȚIONAL

I. L. Caragiale

ÎN TRE CINCI ȘI ȘAPTE

de NATAȘA TANSKA
Traducerea: JEAN GROSU

Dagmar MARCELA RUSU
Artistă emerită
Blanka AIMÉE IACOBESCU

Diracția de scenă MIHAI BERECHET
Scenografia CONSTANTIN RUSSU
Ilustrația muzicală ANDREI RIVALET
Regia tehnică CHIRIȚĂ DUMITRESCU
Sufleor ANCA HENTER

Chiriță Dumitrescu (șef regizorat), ing. Ionel Pascu (șef compart. electronic), ing. C. Ciolac (șef compart. mecanică), ing. Vetuța Gavrilă (șef compart. electric scenă), Elena Ion (șef atelier coafură), T. Stoichiță (șef tâmplărie), Ion Dragomir (șef tapițerie), Nicolae Alexandru și Maria Gherghiță (șefi croitorie), Z. Dumitrașcu și Gh. Florea (lumini), Ion Brânzan (mașinist), I. Zaharachescu (șef cizmărie), Gh. Cursaru (șef boiangerie), A. Pînoșanu (șef mecanică), Sunet: Gh. Adamschi, și V. Constantin, Machiajul: Vl. Antoci și I. Radu

Repere biobibliografice

Nataša Tanska

• Născută la 30 decembrie 1929 scriitoarea slovacă **Nataša Tanska** manifestă încă din copilărie evidente înclinații artistice; se remarcă prin interpretarea unuia din rolurile principale, cel al micuței Borunka în filmul de mare succes realizat după romanul clasic „Bunicuța” de Božena Němcová.

• După absolvirea cursurilor secundare se înscrie la Academia de Artă Teatrală și Cinematografică din Bratislava; din motive legate de sănătate, renunță la cariera de actriță, consacându-se studiului dramaturgiei și teatrologiei.

• Scrie numeroase lucrări în cele mai diferite genuri, excelențând însă la început în domeniul literaturii pentru copii și tineret. Astfel, după culegerea de micropovestiri intitulată **Doi în larbă** urmează, în ordine cronologică, nuvela **Mareea**, culegerea de schițe satirice **Vă descurcați la inghesu-lală?** (distinsă cu premiul Academiei Cehoslovace), volumele **Puf și Muf** (tradus în 10 limbi, printre care și în limba română), **Mămico, fă o altfel de llinște** (apărut, de asemenea, în limba română), **Ce mi-a spus semaforul** ș.a. Televiziunea cehoslovacă va realiza o serie de filme de desen animat pe baza unor scenarii inspirate din lucrările amintite.

• Scrie scenarii radiofonice, unele dintre ele, ca de pildă **În flecare jol** și **Lecția de engleză** fiind prezentate cu un răsunător succes și la radiodifuziunile din R.F.G., Austria sau Olanda (**Lecția de engleză** a dobândit în 1974, în Cehoslovacia premiul întâi la concursul național de piese radiofonice, iar ulterior s-a turnat și un film cu același subiect: **Ceasul adevărului**). La noi piesa **Lecția de engleză** a fost transmisă la radio în anul 1977, apoi în adaptarea lui Jean Grosu s-a montat la T.V. în 1980 și pe scena Teatrului Mic în 1981. („O dramă de familie de o incredibilă acuitate pe care scriitoarea Nataša Tanska a avut abilitatea de a o filtra prin prisma cristalină a inocenței unui copil, subliniindu-i astfel, prin contrast, atrocitatea. Important însă, e în această piesă, mai ales, atitudinea Profesoarei, care parcurge un proces de conștiință devenind, din simplu martor al unei situații, salvatorul unui om. Piesa e, așadar, un apel la omenie, la sensibilitate față de suferința semenului, scris cu îndemânare, cu capacitatea de a trezi și a întreține interesul publicului” — **Margareta Bărbuță**, „Informația Bucureștiului”)

• Este autoarea scenariului filmului **Puterea începe ori-cind** și a spectacolului-cabaret **Povestiri burlești**.

• În 1975, Nataša Tanska compune prima sa piesă destinată scenei: **O pietricică pe malul mării**, jucată stagioni de-a rândul atât pe scenele cehoslovace, cât și pe cele din R.D.G. — aici sub titlul **Magazinul 04** sau **Cazul unui cuțit finlandez**. („Nu numai că Nataša Tanska stăpânește perfect mijloacele genului „polițist”, nelăsând spectatorului nici cea mai mică posibilitate de a întrevădea rezolvarea complicatei intrigi care se țese în jurul vinovatului necunoscut, nu numai că ea știe să dozeze admirabil tensiunea până la neașteptatul deznodământ, dar scriitoarea posedă și arta de a crea caractere veridice, ceea ce amplifică valoarea piesei sale”. — **L. Ehrlich**, „Landesbühnen Sachsen”, Dresden-Radebeul)

• Recent, a scris trei piese scurte: **Între cinci și șapte**, **Du-elul** și **Scrisoarea**, care au văzut lumina rampei pe scenele din R.S. Cehoslovacă și din alte țări, bucurându-se deopotrivă de adeziunea publicului și a criticii.

A.M.

CÎTEVA REFL

După **Lecția de engleză**, despre care știm cât interes de public a suscitat, de câte aprecieri s-a bucurat din partea cronicii noastre dramatice, cu câtă simpatie și inteligență profesională a fost îmbrățișată pe scena noastră românească, avem acum puțința să facem cunoștință cu încă o piesă a scriitoarei cehoslovace Nataša Tanska, personalitate de marcă a dramaturgiei contemporane.

Titlul piesei — **Între cinci și șapte** — spune cât spune. Sună banal, schematic, ambiguu. Privit din afară, acest titlu poate părea steril, convențional, bătătorit, oarecum și ușor bulevardier. Am fi tentați, auzindu-l, să presupunem: ce altceva, decât un fapt anodin, înveșmîntat cel mult cu pitorescul sau cu strălucirea de-o clipă, ar putea să ofere materie pentru o acțiune situată într-o atît de limitată porțiune de timp? Ei bine, această judecată ne poate și înșela; cazul de față face dovada. Două ore nu sînt numai ceea ce aceste două ore pot reprezenta materialmente. Pot fi în joc și înțelesuri de ordin ideal, în măsură să imprime faptului dimensiuni neașteptate. Viața, omul, dramele minții și ale sensibilității, toate acestea, își spun și ele cuvîntul. Picătura de durată din numai aceste două ore poate reflecta date, traiectorii și agregări umane în măsură să exprime destine. Este posibil ca în concentrarea fie și a unui fragment infim de timp să pulseze esențe și situații macerate îndelung, în tăcute și nebănuite activități ori acumulări ale sufletului omenesc.

Noua piesă a scriitoarei Nataša Tanska ne pune în fața unui asemenea adevăr. O face simplu, direct, nu cu mijloace speculative ori declarații de principii, ci cu fapte

Scenă din repetiții cu Marcela Rusu și Aimée Iacobescu

ECȚII PE MARGINEA PIESEI

grăitoare de viață, cu desfășurări de omenesc curent și natural. O pledoarie, desigur, există; nu mai puțin și o problematică. Ne apropiem de acestea, și pînă în cele din urmă ajungem să ni le însușim pătrunzîndu-ne de conținutul lor, nu declarativ, ci pe nesimțite, prin iradiere și propagări afective. Autoarea știe să simtă, să vadă, să construiască dramatic. Plecînd de la fapte obișnuite, fapte fără reliefuri aparte, nelăsînd parcă să întrevădem în ele semnificații ieșite din comun, izbutește totuși să le dea substanță, să le imprime mișcare intimă, să facă din ele piese de rezistență în procese de soartă ale unor existențe omenești. Nimic, aici nu ni se prezintă ca venind din afară, în mod apodictic; dimpotrivă, totul răsare din adînc, cu vibrație și adevăr psihologic. Meșteșugul autoarei izbutește deopotrivă să-și asocieze și colaborarea publicului spectator. O colaborare, anume, și de conținut faptic, și cu implicații de ordin moral. Omul din fotoliu se simte mulțumit, printre altele, pentru că nu i se impune autoritar vreo opinie venită din afară, ci pentru că i se lasă posibilitatea să gîndească singur.

După aceste priviri generale, să încercăm și o scurtă incursiune analitică mai în inima lucrurilor!

Întreaga acțiune stăruiește într-un climat de frămîntare și pasionalitate feminină. În plan vizibil, piesa numără numai două personaje; celelalte stăruiesc departe în contexte ale amintirii. Blanka, încă tină, este departe de a-și fi găsit un rost cit de cit liniștit și echilibrat al vieții. Nu i-ar lipsi, în acest sens întreaga dispoziție necesară. Din păcate, această dispoziție este mereu amenințată să nau-

fragieze la jumătatea drumului, fie pentru că reacțiunea sentimentală o domină în chip citeodată absurd și aproape exclusiv, fie pentru că îi lipsește acea disciplină interioară pe care i-ar fi putut-o da o profesie certă sau măcar o formă de muncă mai continuă, mai ordonată. Dagmar, celălalt personaj feminin din piesă, are de partea ei și mai multă maturitate ca experiență și răspundere de viață, și o putere mai critică asupra structurii ei sentimentale și, în plus, ca medic, o aspirație legitimă spre împlinire științifică și profesională.

Cu cîțiva ani mai în urmă, pe cînd nu știau nimic una de existența celeilalte, într-o aceeași împrejurare nefericită, ambele și-au pierdut soții. Între timp, Dagmar, mai stăpînă pe ea însăși, mai aproape de legea și imanența lucrurilor, a înțeles să-și refacă viața. Aceasta nu putea să însemne uitare, ingratitudine ori impietate față de amintirea celui dispărut. Blanka, dimpotrivă, se va lăsa turmentată de stări sufletești confuze, în fond un amestec straniu de gelozie, răzbunare, furie și orgoliu feminin, totul de natură s-o împingă în rătăcirii tragice.

Confruntarea dintre cele două caractere și temperamente devine un adevărat studiu de psihologie feminină. Sintem martorii unui tumult sufletesc intens, tulburător, cu urcări și coborîri, cu oscilații dureroase între momente de exaltare și încercări de revenire, cu blesteme și împăcări, cu gesturi de nebulie întredesîndu-se cu apeluri la liniștire sau măcar la puțină înțelepciune.

Pe de o parte, într-adevăr, toate acestea pot strecura în

noi un sentiment de tristețe, chiar cu accente de sfișiere în el. Simțim, anume, cât de fragilă poate fi ființa omească; cîte vinturi contrarii o pot bîntui; cîtor împrejurări le poate cădea victimă; cît de singură și cît de fără apărare se poate afla, adesea, în confruntarea ei cu evenimentele vieții; și, mai ales, cît de ușor și cît de repede poate aluneca fără posibilități de salvare în situații de neant.

Pe de altă parte, însă, nu e mai puțin adevărat că atît în datele ei constitutive cît și în intimitatea ei procesuală, piesa cuprinde și mesaje stenicе, de încredere. Finalul readuce lucrurile într-o ordine posibilă și promițătoare. Acest final — trebuie să adaug! — este gîndit și orchetat, nu cu titlu conformist de **happy end**, făcut să dea satisfacție melodramatică ori să impună programatic o teză, ci cu înțeles organic de realitate în mers, capabilă și hotărîtă să-și îndeplinească misiunea ei vitală. În aceeași faptură umană, fragilă și amenințată de intemperii, există și o forță intrinsecă, aptă să se sesizeze pe sine, să descopere căi de salvare, să convertească amenințarea negativă în principii de luptă și de creație.

Filigranul problematic al piesei, și acesta, poate fi revelator. Cît drept putem acorda sentimentului de a prima asupra rațiunii? De cîtă înțelegere și de cîtă toleranță gînditoare trebuie să fim în stare în situațiile de impas ale vieții? Ce este și ce poate reprezenta idealul profesional în concepția și în programul de viață al femeii moderne? Dacă ar fi ca în filigranul amintit să nu deslușim decît aceste cîteva întrebări, încă ar fi de ajuns, pentru ca mesajul piesei să capete plinătate spirituală și pentru ca piesa, în totalitatea ei, să însemne și să se înscrie în conștiința noastră drept o vie și pregnantă pagină de umanitate.

ION ZAMFIRESCU

Scene din repetiții

TEATRUL NAȚIONAL

I. I. Caragiale

ÎN TRE CINCI ȘI ȘAPTE

de NATAȘA TANSKA
Traducerea: JEAN GROSU

Dagmar CRISTINA DELEANU

Blanka AIMÉE IACOBESCU

Diracția de scenă MIHAI BERECHET
Scenografia CONSTANTIN RUSSU
Ilustrația muzicală ANDREI RIVALET
Regia tehnică { TRAIAN ZECHERU
ADRIAN NEGRU
Sufleor NINA JEAN

Chiriță Dumitrescu (șef regizorat), ing. Ionel Pascu (șef compart. electronic), ing. C. Ciolac (șef de producție), ing. Vetură Gavrilă (șef compart. electric scenă), Elena Ion (șef atelier coafură), T. Stoichiță (șef timplărie), C. Alexandru (șef tapiserie), Nicolae Alexandru și Maria Gherghiță (șefi croitorie), Z. Dumitrașcu și N. Pascu (lumini), Gh. Ionescu (mașinist), I. Zaharachescu (șef cizmărie), Gh. Cursaru (șef boiangerie), A. Pinoșanu (șef mecanică), Sunet: Gh. Adamschi, Machiajul: Vl. Antoci și I. Radu

Repere biobibliografice

Nataša Tanska

• Născută la 30 decembrie 1929 scriitoarea slovacă **Nataša Tanska** manifestă încă din copilărie evidente înclinații artistice; se remarcă prin interpretarea unuia din rolurile principale, cel al micuței Borunka în filmul de mare succes realizat după romanul clasic „Bunicuța” de Božena Němcová.

• După absolvirea cursurilor secundare se înscrie la Academia de Artă Teatrală și Cinematografică din Bratislava; din motive legate de sănătate, renunță la cariera de actriță, consacrându-se studiului dramaturgiei și teatrolgiei.

• Scrie numeroase lucrări în cele mai diferite genuri, excelând însă la început în domeniul literaturii pentru copii și tineret. Astfel, după culegerea de micropovestiri intitulată **Dol în iarbă** urmează, în ordine cronologică, nuvela **Mareea**, culegerea de schițe satirice **Vă descurcați la inghesulă?** (distinsă cu premiul Academiei Cehoslovace), volumele **Puf și Muf** (tradus în 10 limbi, printre care și în limba română), **Mămico, fă o altfel de liniște** (apărut, de asemenea, în limba română), **Ce mi-a spus semaforul** ș.a. Televiziunea cehoslovacă va realiza o serie de filme de desen animat pe baza unor scenarii inspirate din lucrările amintite.

• Scrie scenarii radiofonice, unele dintre ele, ca de pildă **În fiecare joi** și **Lecția de engleză** fiind prezentate cu un răsunător succes și la radiodifuziunile din R.F.G., Austria sau Olanda (**Lecția de engleză** a dobândit în 1974, în Cehoslovacia premiul întâi la concursul național de piese radiofonice, iar ulterior s-a turnat și un film cu același subiect: **Ceasul adevărului**). La noi piesa **Lecția de engleză** a fost transmisă la radio în anul 1977, apoi în adaptarea lui Jean Grosu s-a montat la T.V. în 1980 și pe scena Teatrului Mic în 1981. („O dramă de familie de o incredibilă acuitate pe care scriitoarea Nataša Tanska a avut abilitatea de a o filtra prin prisma cristalină a inocenței unui copil, subliniindu-i astfel, prin contrast, atrocitatea. Important însă, e în această piesă, mai ales, atitudinea Profesoarei, care parcurge un proces de conștiință devenind, din simplu martor al unei situații, salvatorul unui om. Piesa e, așadar, un apel la omenie, la sensibilitate față de suferința semenului, scris cu îndeminare, cu capacitatea de a trezi și a întreține interesul publicului” — **Margareta Bărbuță**, „Informația Bucureștiului”)

• Este autoarea scenariului filmului **Puterea începe ori cînd** și a spectacolului-cabaret **Povestiri burlești**.

• În 1975, Nataša Tanska compune prima sa piesă destinată scenei: **O pleticică pe malul mării**, jucată stagiuni de-a rîndul atît pe scenele cehoslovace, cît și pe cele din R.D.G. — aici sub titlul **Magazinul 04** sau **Cazul unui cuțit finlandez**. („Nu numai că Nataša Tanska stăpînește perfect mijloacele genului „polițist”, nelăsînd spectatorului nici cea mai mică posibilitate de a întrevădea rezolvarea complicatei intrigi care se țese în jurul vinovatului necunoscut, nu numai că ea știe să dozeze admirabil tensiunea pînă la neașteptatul deznodămînt, dar scriitoarea posedă și arta de a creea caractere veridice, ceea ce amplifică valoarea piesei sale”. — **L. Ehrlich**, „Landesbühnen Sachsen”, Dresden-Radebeul)

• Recent, a scris trei piese scurte: **Între cinci și șapte**, **Duelul** și **Scrisoarea**, care au văzut lumina rampei pe scenele din R.S. Cehoslovacă și din alte țări, bucurîndu-se deopotrivă de adeziunea publicului și a criticii.

A.M.

CÎTEVA REF

După **Lecția de engleză**, despre care știm cît interes de public a suscitat, de cîte aprecieri s-a bucurat din partea cronicii noastre dramatice, cu cîtă simpatie și inteligență profesională a fost îmbrățișată pe scena noastră românească, avem acum puțința să facem cunoștință cu încă o piesă a scriitoarei cehoslovace Nataša Tanska, personalitate de marcă a dramaturgiei contemporane.

Titlul piesei — **Între cinci și șapte** — spune cît spune. Sună banal, schematic, ambiguu. Privit din afară, acest titlu poate părea steril, convențional, bătătorit, oarecum și ușor bulevardier. Am fi tentați, auzindu-l, să presupunem: ce altceva, decît un fapt anodin, înveșmîntat cel mult cu pitorescul sau cu strălucirea de-o clipă, ar putea să ofere materie pentru o acțiune situată într-o atît de limitată porțiune de timp? Ei bine, această judecată ne poate și înșela; cazul de față face dovada. Două ore nu sînt numai ceea ce aceste două ore pot reprezenta materialmente. Pot fi în joc și înțelesuri de ordin ideal, în măsură să imprime faptului dimensiuni neașteptate. Viața, omul, dramele minții și ale sensibilității, toate acestea, își spun și ele cuvîntul. Picătura de durată din numai aceste două ore poate reflecta date, traiectorii și agregări umane în măsură să exprime destine. Este posibil ca în concentrarea fie și a unui fragment infim de timp să pulseze esențe și situații macerate îndelung, în tăcute și nebanuite activități ori acumulări ale sufletului omenesc.

Noua piesă a scriitoarei Nataša Tanska ne pune în fața unui asemenea adevăr. O face simplu, direct, nu cu mijloace speculative ori declarații de principii, ci cu fapte

Aimée Iacobescu și Cristina Deleanu

LECȚII PE MARGINEA PIESEI

grăitoare de viață, cu desfășurări de omenesc curent și natural. O pledoarie, desigur, există; nu mai puțin și o problematică. Ne apropiem de acestea, și pînă în cele din urmă ajungem să ni le însușim pătrunzîndu-ne de conținutul lor, nu declarativ, ci pe nesimțite, prin iradiieri și propagări afective. Autoarea știe să simtă, să vadă, să construiască dramatic. Plecînd de la fapte obișnuite, fapte fără relieful aparte, nelăsînd parca să întrevădăm în ele semnificații ieșite din comun, izbutește totuși să le dea substanță, să le imprime mișcare intimă, să facă din ele piese de rezistență în procese de soartă ale unor existențe omenești. Nimic, aici nu ni se prezintă ca venind din afară, în mod apodictic; dimpotrivă, totul răsare din adînc, cu vibrație și adevăr psihologic. Mesteșugul autoarei izbutește deopotrivă să-și asocieze și colaborarea publicului spectator. O colaborare, anume, și de conținut faptic, și cu implicații de ordin moral. Omul din fotoliu se simte mulțumit, printre altele, pentru că nu i se impune autoritar vre-o opinie venită din afară, ci pentru că i se lasă posibilitatea să gîndească singur.

După aceste priviri generale, să încercăm și o scurtă incursiune analitică mai în inima lucrurilor!

Întreaga acțiune stăruiește într-un climat de frămîntare și pasionalitate feminină. În plan vizibil, piesa numără numai două personaje; celelalte stăruiesc departe în contexte ale amintirii. Blanka, încă tînără, este departe de a-și fi găsit un rost cît de cît liniștit și echilibrat al vieții. Nu i-ar lipsi, în acest sens întreaga dispoziție necesară. Din păcate, această dispoziție este mereu amenințată să nau-

fragieze la jumătatea drumului, fie pentru că reacțiunea sentimentală o domină în chip cîteodată absurd și aproape exclusiv, fie pentru că îi lipsește acea disciplină interioară pe care i-ar fi putut-o da o profesie certă sau măcar o formă de muncă mai continuă, mai ordonată. Dagmar, celălalt personaj feminin din piesă, are de partea ei și mai multă maturitate ca experiență și răspundere de viață, și o putere mai critică asupra structurii ei sentimentale și, în plus, ca medic, o aspirație legitimă spre împlinire științifică și profesională.

Cu cîțiva ani mai în urmă, pe cînd nu știau nimic una de existența celeilalte, într-o aceeași împrejurare nefericită, ambele și-au pierdut soții. Între timp, Dagmar, mai stăpînă pe ea însăși, mai aproape de legea și imanența lucrurilor, a înțeles să-și refacă viața. Aceasta nu putea să însemne uitare, ingratitudine ori impietate față de amintirea celui dispărut. Blanka, dimpotrivă, se va lăsa turmentată de stări sufletești confuze, în fond un amestec straniu de gelozie, răzbunare, furie și orgoliu feminin, totul de natură s-o împingă în rătăcirii tragice.

Confruntarea dintre cele două caractere și temperamente devine un adevărat studiu de psihologie feminină. Sîntem martorii unui tumult sufletesc intens, tulburător, cu urcări și coborîri, cu oscilații dureroase între momente de exaltare și încercări de revenire, cu blesteme și împăcări, cu gesturi de nebunie întretesîndu-se cu apeluri la liniștire sau măcar la puțină înțelepciune.

Pe de o parte, într-adevăr, toate acestea pot strecura în

noi un sentiment de tristețe, chiar cu accente de sfișiere în el. Simțim, anume, că de fragilă poate fi ființa omească; cite vinturi contrarii o pot bîntui; citor împrejurări le poate cădea victimă; cit de singură și cit de fără apărare se poate afla, adesea, în confruntarea ei cu evenimentele vieții; și, mai ales, cit de ușor și cit de repede poate aluneca fără posibilități de salvare în situații de neant.

Pe de altă parte, însă, nu e mai puțin adevărat că atât în datele ei constitutive cit și în intimitatea ei procesuală, piesa cuprinde și mesaje stenicе, de încredere. Finalul readuce lucrurile într-o ordine posibilă și promițătoare. Acest final — trebuie să adaug! — este gîdit și orchetat, nu cu titlu conformist de *happy end*, făcut să dea satisfacție melodramatică ori să impună programatic o teză, ci cu înțeles organic de realitate în mers, capabilă și hotărîtă să-și îndeplinească misiunea ei vitală. În aceeași faptură umană, fragilă și amenințată de intemperii, există și o forță intrinsecă, aptă să se sesizeze pe sine, să descopere căi de salvare, să convertească amenințarea negativă în principii de luptă și de creație.

Filigranul problematic al piesei, și acesta, poate fi revelator. Cît drept putem acorda sentimentului de a prima asupra rațiunii? De cită înțelegere și de cită toleranță gîditoare trebuie să fim în stare în situațiile de impas ale vieții? Ce este și ce poate reprezenta idealul profesional în concepția și în programul de viață al femeii moderne? Dacă ar fi ca în filigranul amintit să nu deslușim decît aceste cîteva întrebări, încă ar fi de ajuns, pentru ca mesajul piesei să capete plinătate spirituală și pentru ca piesa, în totalitatea ei, să însemne și să se înscrie în conștiința noastră drept o vie și pregnantă pagină de umanitate.

ION ZAMFIRESCU

Aimée Iacobescu și Cristina Deleanu

Aimée Iacobescu

Cristina Deleanu